

Obsah

Jak používat tuto knihu _____ 3

1 Neobyčejná historie - latinský jazyk 7

Pro ty, kdo chtějí vědět více _____ 7

Písmo _____ 8

Výslovnost _____ 8

____ Jednotlivé hlásky _____ 8

____ Přízvuk _____ 10

____ Hlásky a jejich proměny _____ 11

____ Interpunkční znaménka, dělení slabik, psaní velkých písmen _____ 11

2 Obraz světa: jména 12

Slovní tvary a co je v nich ukryto _____ 12

____ Jeden, dva, mnoho... - gramatické číslo (numerus) _____ 13

____ Jmenný rod (genus) _____ 13

____ Pád (cāsus) _____ 13

Jmenné tvary _____ 15

____ Substantiva _____ 15

____ Adjektiva _____ 18

____ Číslovky _____ 21

Adverbium (příslovce) _____ 22

3 Tvary a informace - sloveso 23

Slovesné tvary a jejich znaky _____ 23

____ Slovesné kmeny _____ 23

____ Pět latinských konjugací _____ 24

____ Informace uložené v sufixech a koncovkách _____ 26

Slovesné tvary _____ 27

____ Časy a způsoby přítomného kmene: aktivum _____ 28

____ Časy a způsoby přítomného kmene: pasivum _____ 31

____ Perfektum aktiva všech konjugací _____ 34

____ Perfektum pasiva všech konjugací _____ 35

____ Deponentní slovesa (deponentia) _____ 36

Ze slovesa se stává jméno: participia a infinitivy _____ 37

____ Participia _____ 38

____ Aktivní participia _____ 38

____ Pasivní participia _____ 39

____ Infinitivy _____ 40

Některá zvláště důležitá slovesa _____ 42

____ esse být _____ 42

____ fieri stávat se, vznikat _____ 46

____ ire jít _____ 46

____ ferre nosit, přinášet _____ 47

____ velle chtít _____ 47

____ Neosobní slovesa _____ 48

____ Jednotlivé zvláštnosti _____ 49

4 „Centrální mozek věty“: sloveso 49

Latinské časy	50
___ Časová pole a časové vztahy	50
___ Prézens – čas téměř „pro všechno“	51
___ Futurum – očekávání a předpoklad	52
___ Dvojčata perfektum a imperfektum	
___ – pohled zpět do minulosti	52
___ Relativní časy	55
___ Zvláštnosti	56
Ano nebo ne, možná nebo snad:	
indikativ a konjunktiv (slovesné způsoby)	56
___ Konjunktiv v samostatné větě	57
___ Vůle, přání a možnost – konjunktiv prézentu a perfekta	57
___ Hry s představami – konjunktiv imperfekta a plusquamperfekta	59
___ Zvláštní význam, nebo jen gramatické pravidlo?	
___ – konjunktiv v závislých větách	61
___ „Subjunktiv“ nebo indikativ ve spojení s určitými spojkami	66
___ Zápor a záporné věty	68
___ Otázky	68
Aktivum a pasivum – perspektivy děje	69

5 Sloveso v hlavní roli věty – sloveso a pád 72

Sloveso, scénář a ostatní účastníci děje – pád	74
___ Pět pádů pro každou situaci	76
___ Kongruence pádu, čísla a rodu	77
___ Nominativ	79
___ Akuzativ	80
___ Dativ	83
___ Genitiv	87
___ Ablativ	91
Kam? Kdy? Proč? Role předložek	95

6 „Hledám spojení...“ – souvětí 96

„Komprimované“ věty – věty ve větě	97
___ Spojité participium – participium coniunctum	97
___ Tzv. ablativ absolutní	99
___ Doplněk	101
___ Tvary se sufixem -nd-: gerundivum	102
___ Vazba „akuzativu s infinitivem“ (AcI)	105

7 Ukazování a označování – zájmena 107

Já, ty a zbytek světa: osobní zájmena	108
___ Já, my – ty, vy: 1. a 2. osoba	108
___ Celý svět před očima: „3. osoba“	109
Moje nebo tvoje: přivlastňovací zájmena	109
Orientace v čase a prostoru: ukazovací zájmena	110
___ Orientace v řeči: odkazování pomocí is, ea, id	111
___ Zájmena „s ukazováčkem“	111

Ztotožňování a zdůrazňování	113
„Kdopak?“ – „Ten, který...!“ – tázací a vztažná zájmena	114
Zobecňující zájmena	117
Někdo, všichni, každý, žádný, mnozí – neurčitá zájmena	117
Jak ty mně, tak já tobě – korelativa	124

Příloha 125

Základní a řadové číslovky	125
Podílné a násobné číslovky	126
Nejdůležitější souřadící a podřadící spojky	127
Nepřímá řeč (oratio obliqua)	128

Slovníček gramatických termínů 129

Rejstřík 131